

Sømosen og omgivelser – en sammenhængende biodiversitetsfaktor.

Biodiversiteten er et væsentligt emne, der optager mange i denne tid. Og med god grund for biodiversiteten er under væsentligt pres fra mange sider.

Man skal ikke beskæftige sig meget med dette emne, før det bliver klart, at den allervæsentligste faktor i nedgangen af biodiversiteten er pladsmangel – altså mangel på levesteder og fødekilder. Og man skal heller ikke beskæftige sig med det ret længe, før det bliver klart, at naturen er så trængt, at selv de mindste områder med levesteder og føde har betydning.

Selvfølgelig er det væsentligste ”den store natur” men i erkendelse af, at denne jo ofte ligger lidt mere afsides, så er der også brug for ”den lille natur” – det er den vi alle kan have glæde af i hverdagen og den rummer også en fin biodiversitet, som det er værd at bevare.

Det er værd at pointere, at mosen og omgivelserne hænger sammen som et hele og at begge dele er nødvendige, hvis biodiversiteten skal bevares.

Både de organismer, der lever mere eller mindre permanent i mosen, og de organismer, der kommer på mere eller mindre tilfældigt besøg, udgør jo biodiversiteten. Bare for at illustrere nogle enkelte pointer, kan vi se lidt på disse to grupper og hvordan både selve mosen og omgivelserne er nødvendige for at biodiversiteten kan opretholdes.

Noget af det mest markante er nok gæssene i mosen. Der var tidligere masser af gæs (nu lidt færre) og hvert år er det en fornøjelse at se ungerne klække, følge forældrene først på vandet og senere op på græsarealerne for at finde føde (og al den adfærd, der følger med). Både tidligt forår og efterår var fodboldbanerne og markerne foretrukne fourageringsområder nu er der nærmest kun det lille markareal op mod DTU og kollegie.

Fiskehejren er en fast gæst - dog uden at yngle, men til stede hele året. Når der er is på mosen ser man den ved vågerne og når de også frøs til, måtte de ty til at finde føde på markerne mellem hegnene, hvor de vel tog alt, hvad de kunne gabe over inkl. markmus. Så denne art er afhængig af omgivelserne.

Om foråret var der rørhøg, som kom på besøg – men aldrig slog sig ned – og der var hele året rundt besøg af musvåger, ofte i længere perioder, hvor man kunne kende individerne pga deres ofte meget karakteristiske og variable fjerdragt. Om efteråret var der også tit besøg af blå kærhøg. Natuglen var jævnligt at se især ofte op over grusstien mellem det, der nu er fårefold og syrenhegnet. Tårnfalkene var der hele tiden og ofte med mange unger, der fouragerede på arealerne mellem hegnene. Og spurvehøgen en sjældnere gang – men den lever også noget skjult. En særlig oplevelse var det at se fiskeørnen. Den kom på besøg og fiskede i mosen hen over sommeren. Ellers var fiskeørnen jævnlig gæst hen over mosen i træktiden. Dette afsnit er skrevet mest i datid, da det gået tilbage med disse arter og deres besøg.

Viberne (en art i stærk tilbagegang) er der stadig – men i mindre tal hvert år med flyvevelser over mosen. Og igen væsentligt man ser dem på græsset i de gamle fårefolde og på fodboldbanerne, hvor de finder deres føde.

Rådyrene er jævnlige gæster og måske yngede de i mosens omgivelser. Jeg har set dem med store lam på markerne mellem hegnene. Dette er dog sjældnere nu og de er sikkert påvirkede af den øgede bebyggelse og trafik.

Hvad er så årsagen til at ovenstående delvis er skrevet i datid?

Det skyldes med stor sandsynlighed, at naturen er blevet stedse mere trængt. Sømmosen er mere end blot vandfladen – det er også i høj grad de omliggende arealer. Fuglene bruger arealerne omkring mosen og i trængte situationer – hejren om vinteren, gæssene tidligt forår når de ankommer – er de direkte afhængige af dem. Padderne bruger dem til overvintring, selv om det er spørgsmålet, hvor langt de vandrer. Men skrubtudser og frøer vandrer jo op som små – de er jo terrestriske som voksne. De spredes jo langt omkring – det ser man jo på tragisk vis på markerne mellem hegnene og på vejene nogen gange.

Dyr og fugle har en evne til at ”scanne” et område og de afgør lynhurtigt om det kan betale sig at slå sig ned. Og jo mindre natur, der er omkring mosen, jo færre dyr ønsker at bo der. Det er ikke bare et spørgsmål om en vandflade – den er naturligvis vigtig også – men også om rum omkring vandfladen. Der er jo en grund til, at rørhøgen og musvågen ikke yngler i mosen/omgivelserne og det er mangel på rum. De kan komme og finde mad i kortere perioder men slå sig ned – nej. Og det er det samme med mange af de andre arter – de vil også have plads, og bliver det for trangt, så finder de andre steder at bo.

Det er allerede sket på grund af de bebyggelser, der er trængt ind på mosen – en ad gangen. Det kommer til at gå meget værre, hvis man begynder at bygge på den gale side af DTU og inddrager arealer, med natur der giver noget af den plads biodiversiteten har brug for.

Det kan være, at Ballerup synes de er en grøn kommune. Men man bliver ikke en grøn kommune fordi man visse steder kan se farven grøn – eks på fodboldbaner, som planlægges ved DTU.

Man bliver en grøn kommune hvis – og kun hvis – man **GIVER NATUREN PLADS** og dermed også er med til at slå et slag for biodiversiteten.

Andre kilder om biodiversitet:

Facebook-grupper som <https://www.facebook.com/groups/biodiversitet> (hvor fagfolk skriver) - vidner om vigtigheden.

Ligesom der skrives indlæg mange steder eks: <https://www.altinget.dk/artikel/engelbrecht-larsen-pladsmangel-er-baade-naturens-stoerste-problem-og-det-mest-underprioriterede>